

ALBINA.

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cola intraga, candu numai diumetate, adeca dupa momentul impregiuracilor.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patraru	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patraru	4 " " "

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune: **Josefstadt, Langeasse Nr. 43**, unde suntu a se adresa si corespundintiele, ce priveste Redactiunea, administratiunea sau speditura cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interesu privatu ... se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 10/21 nov. 1867.

Senatul imperiale continua desbateria speciala a supr'a proiectului pentru delegatiuni in afacerile imperiale comune. Dupa incheierea acestui stadiu vom face raportulu.

— Publicamu mai la vale cuventulu de tronu cu care regin'a Angliei a deschisu parlamentulu. Pasulu referitoriu la Itali'a se pronuncia cu multa claritate in favorea pretensiunilor ce nationalitatea italiana le forma a supr'a Romei, recunoscendu ca presinti'a franciloru in etern'a cetate ar fi motivu posibilu a provoca nentielegere cu guvernulu de Florenti'a, si apoi suatuesce Franciei a-si retrage ostirile de pe teritoriulu papale. Marti se vota adresa atatu in cas'a lordiloru (magnatiloru) catu si a comuniloru (representantiloru, deputatiloru.) Ambele case incuviintiara pasulu ce privesce Itali'a in cuventulu reginei.

N'are Napoleone numai unu punctu negru, n'a suferitu elu numai una lovitura ca asi se nu fie dedatu la suferintia si se nu scie suportá sentinti'a condamnatoria ce Angli'a rostese preste politica lui cu privintia la Rom'a.

Imperatulu a sentitu insusi ca interventiuinea lui in Rom'a n'are multe motive d'a se scusa. De aceea veduramu o justificare slaba chiar in cuventulu de tronu francescu, pare a dice: nolli me tangere, ma ce e si mai multu: a comisu contradicere intonandu conventiuinea de septembrie casi esistinte deja de jure si in validitate, desi tota lumea scie ca in virtutea acelei conventiuni s'au retrasu francii din Roma, era acum intrevenindu de noi sparsera in fapta conventiuinea, precum acest'a a constatato si Menabrea in cerculariulu seu. Concedemu cumca conventiuinea, unu actu bilateralu intre Franci'a si Itali'a, s'a calcatu mai antaiu de Itali'a ca n'a pazitu de ajunsu fruntariile papali contra voluntariloru, dar Franci'a din parte-si s'a inuitu la asta calcare candu a intrevenitu, si asi se cu principiile jurisprudentiei nu se mai pote demustra validitatea ei.

Dar imperatulu desi pomeni conventiuinea in cuventulu de tronu, recunoscú inse prin fapte ca ea nu mai are validitate eficace, nu stabileste definitivu relatiunile Italiei contra Rom'a, recunoscú atunci candu fece a se spada contra puterile europene invitatiuni la o conferintia a regulá cestiunea Romei.

Conferintia ar fi fostu modulu prin care Franci'a si-ar fi spelatu manile de acesta cauza gingasia carea de atate ori aprinde guvernulu seu paie in capu. Planulu dora ar fi fostu bunu, inse necazulu e ca nu se pote pune in lucrare, de ora-ce cele mai multe puteri au datu respunsuri forte dubie la invitatiune, in catu acum Franci'a denou sta pre cugete a paresi acestu planu si a incepe altulu. Anume Angli'a a respunsu ca voiesce nainte de tote se cunosca programulu detaiatu alu conferintiei. Prusi'a s'a superatu pentru procedur'a observata la invitatiuni caci acum s'a trecut cu vederea confederatiunea nordica nemtiésca

care mai nainte a fostu deja representata ca atare si in conferintia de Londra in caus'a Lucemburgului, — in loculu acesteia s'au invitatu o suma de state mici nemtiesci, dintre cari numai Sassoni'a a observatu actulu confederativu si a trimisu invitatiunea sa la presidiulu confederatiunei. Suitier'a ascépta se véda ce vor raspunde cele lalte puteri, caci i-e téma nu cumva la acesta conferintia se se statorésca principiulu d'a imbucá cei mari pre cei mici. Despre Rusi'a se afirma ca a cerutu mai antaiu se scie daca Itali'a si Pap'a au de cugetu se vina la conferintia, caci fora de acusatú si acuatoriu nu se pote face judecata. De la Rusi'a este acést'a o cerere pre consecinte, caci ea a cercatu purure a scadá autoritatea papatului, era acum vede si se convinge ca in asta privintia nu se pote lucrá mai multu de cum lucra chiar guvernulu papale cu principiulu seu de „non possumus“ in fati'a pretensiuniloru nationalitatei italiane si spiretului comunu in Europa. Pana ce s. scaunu se tiene de politic'a cerbicosa de astadi, pana atunci lucra spre scaderea autoritatei sale, si de aceea Rusi'a nu pote dorí acum a inaugura la Rom'a o constelatiune noua politica.

Pesta 18 nov. 1867.

(u) Am se vi scriu despre momentosulu obiectu alu desbateriloru de adi in cas'a representantiloru, adeca despre propunerea comisiunei ad-hoc, ca la cererea fiscalu regiu se se dee acestuia voia a intentá procesu de presa contra deputatulu Böszörményi ca redactore alu foii „Magyar Ujság“, pentru ca a publicatu in colonele foii sale epistola lui Lud. Kossuth contra alegariile acestuia din Vatiu, in care epistola marale agitatoru si-a pronunoiatu credintia, cumca autonomi'a patriei sale ar fi incompatibile cu dinasti'a domnitória, — in care pronunoiatiune fiscalu regiu afla atacata sanctiunea pragmatica, fundament. statului si constitutiunei.

Pentru acesta propunere din partea dreptei, adeca partitei regimului s'au tienutu numai doue cuventari, si acestea ambele si-au cautatu totu temeulu in argumentatiunea, ca — a decide, déca e séu nu e vinovatu Böszörményi? — e treb'a si competintia judecatoriei, proprie a juratiloru; aci ajunge a sci, ca fiscalu afla violata legea si prin urmare ca are dreptu a cere ca se i se faca posibilu intentarea de procesu contra redactorelui in a caruia foia s'a publicata acea pronunoiatiune criminala, a careia autoriu, aflandu-se in strainetate, nu pote fi supusu pedepsei.

Contra acestei propuneri si pareri s'au tienutu din partea stangei patru cuventari, in cari s'a pretinsu si s'a intonatu, ca cestiunea acést'a nu e cestiunea de partita, ci o cestiune de dreptu si anume de dreptu publicu; ca prin deoiderea acestei cestiuni intru intielesulu propunerei din partea dreptei, imunitatea deputatiloru si libertatea de presa se face nu numai ilusoria, ci chiaru o frase, o ironia; ca nici insasi pronunoiatiunea lui Kossuth nu pote fi privata de unu atacu invederatu si directu alu legi, cu atata mai putienu parteciparca lui Böszörményi la aceea; ca pe temeulu argumentatiuniloru fiscalu si dreptei, fiscalu regiu maneipoi mane sub ori ce pretestu pote cere despoierea de imunitate a veri carui membru din casa, si asi védi'a, neviolabilitatea, integritatea corpului representativu se espune arbitriului si volniciei fiscalu si regimului; ca — in totu casulu cererea fiscalu ar fi pripita si prematura fiindu ca mai nainte de tote, chiaru dupa legile de presa, are se fie citatu Kossuth, autoriu, si are se fie judecata person'a si fapt'a lui, si — numai dupa aceea in a dou'a linia ar poté eventualmente se fie vorb'a de Böszörményi.

Dar tote aceste argumente, desi adese aplaudate, nu folosira namie'a; caci partia dreptei, adeca a regimului, bine disciplinata, cum e si — a buna séma legata cu interese poterice de drépt'a, vota la votarea nominala oblu pentru propunerea comisiunei, adeca despoierea lui Böszörményi de imunitatea sa ca deputatu si darea lui in man'a judecatii.

Deputatii romani, oati fusora de facia, votara firesce partea mai mare in drépt'a, adeca cu regimulu, partea mai mica, adeca cci de a stang'a si cei nedependinti — contra cererei fiscalu si propunerei comisiunei.

N'am ce face, dar trebuie se spunu, ca multu me mirai si tare me dorú, candu vedui pre deputatii nostri cei multi din drépt'a, carora altfelu nu li place se-i numimu *gubernamentalisti obli*, si in acesta cauza, o oausa atatu de pucinu *de partita*, si atatu de invederata *de arbitriu si volnicia*, votandu oblu cu regimulu si dandu-i in mana tota poterea discretiunaria — chiaru si contra persóneloru ce pan' aci treceau de neviolabile, adeca contra deputatiloru!

Daca domniele loru pretindu ca acést'a au facutu dupa cea mai intima convingere morale a loru, bucuosu li credu, dar atunci mi vine a plange, ca alegariii tramisera la die'ta Ungariei barbati de atare convingere periculosa libertatei. Acést'a e sentimentulu, acést'a opiuniunea mea; rogu se nu o ie nimene a nume de rou.

*** Pesta 19 novembre 1867.

Conferintia ablegatiloru dietali si altoru notabili de confesiunea orientala, era de nationalitate romani si serbi, dupa cateva seditie se invol, cu maiortate de voturi la urmatóriele puntatiuni:

1) So se inarticuleze metropoli'a gr. orientala infintiata pentru romani si coordinata celei serbesci.

2) Reservandu coronei dreptulu de inspectiune ce-i competiesce, credintiosii ambeloru metropolí se fie indreptatiti a-si regulá afacerile loru besericesci scolarie si fundatiunali in modu autonomu prin congresele separate ce se vor tiené in restimpuri periodice, se fie indreptatiti a-si organisá insisi congresele si a-si administrá si conduce numitele afaceri prin organe proprie in modu nedependinte.

3) Ministeriulu, asternendu pre naltai santiunari operatulu congresului nationale serbescu din 1865 in afacerile besericesci, scolarie si fundatiunali, — se conchiame catu mai curundu unu congresu serbescu in modulu indatinatu din vechime spre scopulu reorganisarii, aceluia-si.

4) Asisdere se se conchiame catu mai curundu unu congresu romanescu, precum l'a proiectatu sinodulu episcopiloru romani din 1865, spre organisarea si pertratarea afaceriloru numite in puntulu 2.

5) Tote decisiunile contrarie din 1848 art. XX. §. 8, se ésa din validitate.

Resnetu din comitatulu Carasinli

la apelulu dlui Eötvös ministrului instructiunei publice, in caus'a reuniuniloru cosmopolite pentru educatiunea poporului.

(☉☉) Din cerculariulu baronului Eötvös ministrului de culte, adresatu pre cale privata contra comitii supremi ai comitatoloru, in caus'a infintiarii reuniuniloru pentru cultur'a poporului, si publicatu in nr. 107—214 a jurnalului Albina, fora de greutate s'a potutu convinge veri oino, care a cetitu cu atentiune acelu cerculariu de natura privata, cu cata caldura, dupa dis'a dlui baronu, a imbratisiatu densulu oaus'a culteloru din tíera, dar cum se vaera cu bratie deschise, despre starea cea miserabila de cultura, in carea a aflato dsa mai alesu clas'a cea de josu a poporului, si cu voce nalta striga: cultura, si éra cultura pentru popuru, si pentru clas'a de industriari! —

Pentru a observá simtomele ce se manifestéda supra acestui apelu, si pentru a audí

resnetulu din popuru, si dupa impregiurari a poté si relatiuná despre cele audite si vedute, la locurile unde se va cerc totu pre acea cale privata, pre carea se facu apelulu, veduram ca si d. comite supremu a Carasiului Ioane Fauru de Tóvis, ca cu ocaziunea congregetiunei generalu incepute in 5 novembre st. n. si asi se afla multi ómeni adunati in Logosiu, conchiama pentru 6 novembre dupa médiadi o adunare populara; luandu densulu presidiulu in acesta adunare, la carea venira romanii intr' unu numeru mare, precum de multu nu i-am mai vedutu in consultarile publice; aci se desfasurá de catra presiedinte scopulu acestei conchiama; in carea se afla cu calc, ca se se cétésca in p...icu apelulu dlui baronu Eötvös, ministrului culteloru; dar ca apelulu se-lu pricepa toti, deodata cerura chiar si neromani adunati ca acelu cerculariu se se publice in limb'a romana, cea de toti priceputa; — la care cerere numai de catu fu produsu de unu membru alu adunarei acelu esemplariu a jurnalului Albina, ce cuprindea numitulu apelu a dlui baronu, si aci cetindu-se de la inceputu pana in capetu dimpreuna cu proiectulu de statute, fu petrecutu de cea mai incordata atentiune a publiculu adunatu.

Acést'a inoa fu un'a din acele momentose scene in sal'a comitatului Carasiu, candu chiaru neromanii, inchidiendu ochii de catra privilegiile loru imaginate, strigara cu un'a voce: „aida se-i dámu pe romania, ca se ne pricepamu toti;“ si óre pentru ce se facu acesta propunere tocm'a din partea vicecomitelui conducatoriu care nu e romanu? de catu ca pre romanii adunati se-i faca cu atata mai tare bagatori de séma la intentiunile cele salutari (!) ale dlui baronu, acceptandu-se ca dupa finirea ceterii multime adunata se prorumpa in *osana entusiastica*, si mai oino scie ce, — dar se vedi ca nu fu asié. — Unu aeru seriosu imbracá fetiele celor adunati, si cu nerabdare se acceptau parerile din partea publiculu graitoriu la obiectulu de pre tapetu, si acést'a cu atata mai vertosu, cu catu apelulu cuprinde in sine acea dilema coptiosa, ca séu debuiai se dici ca nu partinesci reuniunile planuite de baronu, si atunci nu esti amicu culturei poporului, séu le vei partiná, si apoi, romane, ai rupt'o cu impregiurariile intre cari te aflai pana acum'a cu tote institutiunile tale de cultura.

Ordinea ouventariloru o deschise d. vice comite conductoriu, dupa cum atineramu, dsa e neromanu, dar vorbi in limb'a romana, dovédindu prin acést'a, ca si dumis'a candu vre pote se pórtu socotól'a timpului, desfasurandu, cumca adunarei acesteia a premersu una conferintia mai ingusta, pentru statorirea vre unui programu servitoriu la desbaterile de astadi, si dice ca in acea conferintia s'au desbatutu trei programe, fiindu ca unii membri ai acelei conferintie au fostu de parere, ca in comitatu se se infintiedie unu comitetu centralu, fora diferintie de relege, si de nationalitate, si totu astfel de comite se se infintiedie si prin cerouri si prin comune; alti membri ai conferintiei s'au fostu pronunoiatu pentru infintierea unu comitetu centralu mestecat cu subcomitete confesiunale, si era alti membri ai conferintiei au fostu pentru comitete centrale confesiunale, cu subcomitete éra confesiunale. —

La acestu obiectu de discussiune vorbira catolici, vorbira protestanti, vorbira romani uniti, si de cei orientali (daca ne vedemu éra in pusetiunaa de a vorbi de romani dupa confesiuni) si de mirare ca fiesce care den puntulu seu de vedere séu érá cu totulu in contra infintiarii de astfelu de reuniuni si comitete, fie sub veri ce nume si denumire, de carca togma se tieneau r. catolicii, séu partinindu in principiu infintierea estoru felu de reuniuni inse la aplicarea loru in prassa treceau pe terenulu confesiunali; — numai cati-va dintre romani fusera, cari din pruritulu vorbirei pentru a-si castigá laud'a mai mariloru sei, séu vr'unu bietu de aplausu a publiculu, se pusera pre

terenu cosmopolitu, si disera ca ei nu ca romani ci ca omeni snt pentru cultur'a populului, fara desclnire de confessiuni si de nationalitati, vedi bine casi cum romanii candu postescu infintiarea acestoru reuniuni pentru cultur'a populului lor, deocamdata dupa — confessiune nationalitate, ei nici n'ar fi omeni. —

Caus'a din care a potut' o inercisid' ast-felu d. baronu Eötvös cu r. catolicii sei si cu protestantii n'oa romanilor uniti si orientali nu ni este cunoscuta, dar acelu testimoniu lu potu dá toti cei cari au urmaritu cuventurile cu a-tentiune, ca d. baronu in acestu casu tocmai de la ai sei n'a capetatu profunde complimente.

Romanii fora desclnire de confessiune inca salutara cu bucuria ide'a desfasurata in apelulu baronescu, tintitóre la cultur'a populului, dar nu pentru ca ar fi vre o ideia noua, ci pentru ca in acestu apelu vediura numai esigilarea nisuintiloru loru proprie, manifestate atunci, candu o parte mare din ei, fora apelulu cuiva, in Transilvani'a infintiara o societate literara romana ambulanta a careia scopu este cultur'a populului romanu; — candu alta parte a lor, fora de apelu, intemeia in Aradu asociatiunea pentru cultur'a populului romanu, cu scopu d'a o face asidere ambulanta, dar spre ce din partea guvernului, din cauza necunoscuta romanilor, se denoga licenti'a; — candu in fine tocmai romanii din comitatulu Carasiului, neprovocati, in Logosiu formara unu cercu de lectura pentru conversarea si cultur'a populului romanu; si noi vrem se credemu ca pana candu d. baronu Eötvös, ca unu renumitu barbatu magiaru pre terenulu cultivarii populului seu magiaru, pre desparte cu bucuria va luá cunoscutia despre infintiarea atator institutiuni romane menite spre cultur'a populului romanu, escelinti'a sa de alta parte singuru va debu' se ni conceda ca si mai multe reuniuni pentru unu poporu carele nu de multu desceptandu-se si luandu-si dreptiunea spre cultivarea sa propria de ocamdata ar fi pre catu de prisose, atata de confundat'oro. De d. baronu din pusetiunea sa cea stralucita de carea se bucura in sinulu guvernului, spriginulu ce-lu receru susmentionatele institutiuni menite pentru cultur'a populului romanu, conoeda numai d. baronu ca ministrulu culteloru tierii, cele ce le ceru barbatii romani conducatori causei culteloru populului romanu, si apoi se va mira de progresulu populului romanu in cultura, a acelu poporu romanu, carele face o parte insemnata a poporatiunii din tíera.

Aceste atingendu-le, revenimu la feliuritele plese de reuniuni despre cari fu vorba in adunarea din 6 novembre:

Se ilustramu catva din punctu de vedere romanu si unitu si orientalu comitetele mestecate infintiande fora desclnire de religione, si nationalitate. — Aci ni vine se facemu intrebaria ca ore cine ar luá parte la infintiarea acestoru reuniuni mestecate din partea neromanilor, si cine din partea romanilor? asié ca pana candu neromanii participandi la aceste reuniuni, disponendu in tote clasele vietii sociali cu individi culti, avuti, si pricepatori de scopulu a veri carei intreprinderi, noi romanii, (desi fora vin'a nostra) inse in fapta mai neputinciosi de a concurge cu puterea nostra intelectualu si banala cu neromanii din tote clasele vietii sociali, deodata ne-am vedé angajati la o actiune in care puterea neromanilor va fi precumpenit'oria si cu zelulu si cu banii. Se mergemu mai departe: Membrii astfelu angajati la reuniuni mestecate, si-facu statutele amesuratu proiectulu dlui baronu precum pentru comitetulu centralu, asié si pentru comitetele partiali; — se concedemu ca in comitetulu centrale intieliginti'a romana: preotii, literatii, si cei lalti intieliginti si-vor poté tiené pusetiunea fatia cu neromanii, si ca atari se vor poté feré de ingerinti'a neromanilor in cultur'a populului romanu, dar apoi din cine potu constá comitetele reuniuniloru de prin cercuri? asié ca pana candu prin cercuri se vor aflá proprietari de pamentu mai mari cari sunt neromani se vor aflá arondasi de pamentu, si de regale, si altu felu de omeni intieliginti, cari cu destulu zelu vor imbratisid' caus'a acestoru reuniuni, noi romanii de ambe confessiunile de prin cercuri vom poté concurge la astu felu de comitete numai cu preotii si cu invetiatorii nostri, — avemu noi prin cercuri intre dd. magistratualisti comitatensi si notari comunali, si forte zelosi individi romani, pentru cultur'a populului romanu, dar cu pré stimatele loru individualitati nu potemu calculá de securu, fiindu densii totodata si organe de a le guvernulu magiaru;

— de ale unui guvernulu care candu vorbesce de cultur'a populului, retace nationalitatea aceluia, seu presupune numai cea magiara.

Preotii nostri, si invetiatorii nostri d'abié ajungu a satisfacé chiamarei loru in referintia cu treb'a scolaru, necum se mai póta corespunde si altei chiamari, si asié pre cea mai usid'ora cale se va poté deveni acolo, ca in comitetele de dinafara, desí poporulu celu ce debuesce cultivatu dupa ide'a dlui baronu Eötvös este romanu, conducatorii si protectorii culteloru lui ar fi neromani, unde totusi noi romanii cu poporulu nostru neci ca stámu pre unu asié naltu gradu de cultura, ca se nu ne mai pese ca cine se deprinde cu cultur'a lui, dar nici asié de prosti numai suntemu, ca se nu prevedemu urmarile cari ar fi daca poporulu romanu nu de la romani ci de la neromani si-ar asepta cultivarea sa. —

Eötvös arata in cerculariulu seu lips'a de cultura a populului tierii, éra o parte insemnata a acestui poporu o facu romanii, cei ce totdeuna au dis'o, si si acenú o dau pre fatia, cumca dorescu, cumca sunt insetati dupa cultura, dara la cultur'a acést'a numai ca romani vreu se ajunga, fiindu convinsi ca ei si ca romani cultivati potu fi civi buni ai patriei comune, pentru aceea, desí ei tota ide'a ce semnalisedia cultura cu bucuria o saluta, numai decatu inspaimentati repasiescu candu prevedu ca pentru ei se croiesce astfelu de cultura, carea li póte periclitá nationalitatea; — intre cari periele in prim'a linea privescu ingerinti'a neromanilor in caus'a cultivarii lor, si apoi intrebamu pre fiesce care ca ore este garantia in contra nisuintiloru de desnacionalizare atunci, candu neromanilor se dá ingerinti'a in caus'a culteloru populului romanu, seu póte-ni-se aduce nainte vr'unu esemplu in lume, ca vr'unu poporu prin desnacionalizarea sa s'ar fi cultivatu? Au nu vedemu noi cu totii ca poporale cele mai puternice de astadi numai prin cultivarea nationalitatei au ajunsu la pusetiunea de putere la carea se afla, au nu ni dá insusi Eötvös in cerculariulu seu atare indreptariu la mana, candu este vorba de cultur'a populului, unde dice: „*Omulu, dar cu osebite natiunea* — (noi aci pricepem natiunea romana) *nu este materia mórtá, pre carea macar celu mai puternicu artistu se o póta ciopli dupa placulu seu, facendu din ea unu chipu corespundietoritt idealulu seu.*“ Tote cate le dice dsa despre poporu seu natiune in genere, le aplicám noi din cuventu in cuventu la poporulu romanu, si aprobandu, ba aplaudandu diseloru dlui baronu, ca tocmai natiunea romana nu este materia mórtá, de a careia cultura se se ingrigé-sca altii fora de ea, si spre stricarea nationalitatei sale. —

De vom privi dintr'unu punctu de vedere mai naltu pusetiunea feliuriteloru nationalitati in statulu nostru ce se chiama Ungaria, vom observá doue principie, care cu mare dibacia se lupta unulu in contra altuia, adeca principiulu utopiei, a contopirei intr'o limba si nationalitate, si principiulu nationalitatiloru. Cumca multu mai comod ar fi, si mai degrabu ducatoriu la scopu, a avé de lucru cu poporu numai de o limba si o nationalitate, este fora indoiéla, si noi credemu ca tocmai de acést'a ideia sunt insufletiti acei barbati conducatori de destinele tierii unguresei cari visandu de o Magiaria mare si tare de la Adria pana la Marea Négra, lucra si directe si indirecte catra magiarizarea poporaloru tierii, dar noi ne indoimu forte ca si-vor ajunge scopulu, din aceea unica causa, ca nationalitatile au ajunsu la consciintia de sine, si sunt petrunse de convingerea ca si ca atari in individualitate loru nationala desvoltandu-se cu demnitate potu ocupá in patri'a comuna locul pre carele se afla, si pre care eredindu-lu de la mosi-stramosii sei l'apara cu sangele si-lu adapa cu sudóra locu; — de unde dara urmédia, ca fiindu principiulu de utopia numai unu experimentu perdietoriu de timpu, acaru experimentu unu embrionu la sentim in cerculariulu domnului Eötvös, ar fi mai consultu ca se se pasiesca la celu a spriginirei a desvoltarii nationalitatiloru. — Fie pana aci destulu dise despre acele, ce le tienemu noi si le potemu asepta de la infintiarea comitetelor mestecate centrale, si cercuale a reuniuniloru ce se proiectedia. — Urmédia acum se dicemu ce tienemu despre comitetele centrale mestecate cu subcomitete confessionale, seu nationale: se presupunemu d. e. ca in Logosiu seu aiure intr'unu centru s'a infintiatu unu comitetu centralu fora desclnire de relege si nationalitate,

éra in cercuri se infintiédia comitete confessionale, seu nationale, au nu este cu potintia, ca intr'unu comitetu centralu mestecatu cu majoritate de voturi se se aduca astu felu de decise ofeptuinde prin comitetele cercuale confessionale, seu nationale, cari acestora nici catu nu li convinu, si apoi ce ar urmá de aci alta, de catu ca seu acele decise a comitetulu centralu ar romané neefptuite, si atunci totu lucrulu de reuniune este nemica, seu comitetulu centralu cu poteri imprumutate de la statu ar debu' se castige validitate deciseloru sale; ce totusi deocamdata nu vrem se credemu. —

O diseram mai sus ca: romanii nu numai saluta cu bucuria ide'a de asociatiuni pentru cultur'a populului, ci ca ei au si prevenitu acést'a ideia prin infintiarea asociatiuniloru din Transilvania si din Aradu si prin formarea cercului de lectura din Logosiu, dar pro langa tote acestea, inca salutamu cu bucuria si ide'a lui Eötvös pentru formarea inca a mai multoru reuniuni, numai am potf ca formandu-se asomene reuniuni cu sucursulu nostru, se fie spre folosulu nostru, éra nu spre cel'a alu altor'a; dar ca se póta prosperá asemene reuniuni in folosulu nostru, le-am potf deocamdata numai confessionali, si acést'a mai multu din aceea causa, ca la conlucarea acestoru reuniuni cu atata mai securu se potemu atrage pe preotii si invetiatorii nostri, cari ni sunt unicele organe, prin cari cu o manducere intielépta s'ar poté respirá intunereculu nesciintiei ce apésa pre poporulu romanu. Romanii si in specie cei orientali, si din aceea causa ar vre se lege activitatea reuniuniloru infiantinde de afacerile scolare pentru ca ei avendu in afacerile lor cele scolare, dupa autonomi'a bisericei lor, de care si scol'a se tiene, destula influintia, multu putieni cati sunt cu preotii, cu invetiatorii, si cu ceia lalti intieliginti la olalta, intrunindu-se in asociatiune, cu poteri unite vor promová caus'a culteloru populului lor; numai s'ar recere, ca acelu domnu Eötvös, celu ce ca barbatu candva privatu si escelinte pe terenulu culteloru populului, éra acum ministru alu culteloru, nu numai se-i spriginé-sca in acést'a nisuintia a lor, ci se-i si animedie, asemene animare, si deschidere de cale catra cultur'a populului romanu, romanii orientali ar salutá-o in acelu actu alu Escelentiei Sale, prin care lor s'ar concede tandem aliquando tienerea congresulu metropolitanu pentru regularea trebiloru bisericesci si scolare, cáci asié se aude, ca recursulu celoru trei Archierei romani orient. pentru incuviintierea congresulu metropolitanu si acum'a ar jacé pre més'a dlui ministru de culte, si catu de bine éra daca Escelenti'a Sa insufletitu cum érá de dorulu crescerei populului la compunerea apelulu seu privatu, cu o trasura de péna subscerie si concessiunea catra numiti arcipastori pentru tienerea congresulu metropolitanu, ca o avisare seriósá, ca in acelu congresu intre primele afaceri se se ie inainte causele tintitóriela cultur'a populului romanu ce se tiene de acést'a ierarhia. —

Pana aci vorbiamu despre apelulu dlui baronu, despre desbaterile ce le causá acestu apelu in adunarea din 6 nov. a. c. si ne dederamu parerile supraluidin punctu de vedere confessionalu si nationalu. — Acum daca ne va intrebá cineva, ca ce s'a decisu in acést'a adunare? apoi avemu a respunde ca: *nemica*, — pentru ca curgendu astfelu desbaterile pana tardiu sér'a, d. comite supremu ca presiedinte incheia adunarea cu urmatóriele cuvinte: *ieu la cunoscentia dechiaratiunea adunarei pentru infintiarea reuniuniloru de crescerea populului, in principiu, dar fiindu timpulu pré inaintatu (8 ore sér'a) pentru acum'a incheiu desbaterile.*

Ce se va mai pune in scena de acu nainte in caus'a acést'a din partea fericitoriloru, domniloru, stapenitoriloru nostri? nu soimu, destulu ca avemu multa causa, de a nu fi disinteresati atunci candu cineva nendatinatu se ivescu cu veri unu proiectu tintitoriu la fericirea nostra, si se priveghiamu ca se nu se intemple ceva de noi fora de noi.

Parlamentulu Britaniei-Mari

se deschise marti in 19 novembre, cu care ocaziune regin'a tiené urmatoriulu cuventu detronu: „*Domnii mei din cas'a lordiloru si din a comuniloru! Candu me intoreu catra DV. a Vi cesusatulu si spriginirea, mi esprimu totodata parere de reu ca a fostu de lipsa se Ve conchiamu intr'unu timpu neindatinatu si dóra neplacutu pentru multi dintre DV. óstre.*

Domnitoriulu Abisiniei, in batjocura tu turoru drepturiloru internationali continua a tiené la prinsóre pre multi supusi de ai mei, dintre cari unii au fostu desclnitu a creditati de catra mine, si despretiulu seu *cerbicosu catra* tote remonstratiunile blande nu mi-a lasatu alta alegere de catu se ceru eliberarea supusiloru mei prin o provocatiune *peremptoria* carea se fie totodata spriginita de o putere armata corespundietoria. Deci spre acestu scopu eschisivu am demandatu trimiterea unei speditiuni la Abisina si me radiemu cu incredere deplina pe spriginirea si conlucarea parlamentulu meu in nisuinti'a mea d'a eliberá pe compatriotii nostri din o prinsóre nedrépta si d'a pastrá onóra coróniei mele. Am demandatu se Vi se astérna actele referitóriela acestu obiectu.

De la tote puterile straine primescu asecurarea despre intentiunile loru amicabile si io nu vedu neci-una ansa d'a ne teme de turburarea pacii generale in Europa.

O trupa de voluntari italieni, fora impoterirea suveranulu lor propriu, strabatura pe teritoriulu papale si amentia chiaru Roma, deci Imperatulu Franciloru s'a sentitu indemnatu a tramite o speditiune pentru scutirea capulu impromu alu bisericei catolice si a posesiuniloru acestuia. Dupa ce scopulu acést'a a ajunsu, si dupa ce devingerea si imprasciarea oorpuliloru voluntare a scapatu teritoriulu papale de periculu invasiunii externe, am increderea cumca Maicstatea Sa imperatésca va fi in stare, prin rechiamarea curunda a trupeloru sale, a delaturá veri ce motivu posibilu de neintielegere intre guvernulu Mai. Salesi intre cel'a alu regelui Italiei.

Conjuratiunea tradat'oria ce de comunu se numesce *fenianismu*, si care in Irlandi'a a fostu sugrumata si apesata, in Angli'a a primitu caracterulu de violentie organizate si de asasinare.

Acést'a portare criminala trebeu combatuta cu cea mai mare asprime si in privinti'a apesarii eficaci a aceleia me incredu in mantinerea rigurósá a legii si in sentimintele loiali ale maioritatii precumpenit'orie intre supusii mei.

Domnii mei din cas'a comuniloru!

Bugetele pentru anulu ce vine se pregatescu si la timpulu seu Vi se vor propune. Ele vor corespunde respecteloru economisarii si recerintiloru necesarii pentru servitiulu publicu.

Lordii si domnii mei!

Ca urmasi necesarii ale aptivitatii legislative din sesiunea ultima Vi se vor asterne proiepte de lege cari se emendeze despusetiunile in validitate actualminte in privinti'a reprezentantiei populului din Scoti'a si Irlandi'a.

Am temeiu a presupune ca comisarii insarcinati a examina acestu obiectu si a face raportu despre impartirea opideloru acu indroptate la alegeri precum si despre impartirea comitateloru si comunitatiloru prevediute decurundu cu dreptulu votarii, vor fi naintatu multu in lucrare lor. Delocu dupa sosirea raportulu lor, proieptele recomandate de ei se vor asterne consideratiunei si deciziunii Vóstre.

De asemene Vi se va asterne unu proieptu de lege pentru impedecarea eficace a abuseriloru si oorumperiloru la alegeri.

Proieptulu de lege in privinti'a scolloru publico, care s'a asternutu parlamentulu de mai multe ori, Vi se va asterne denou. Cestiunea generala a educatiunii populului recere cea mai seriósá atentiune a DV. óstra, si io nu me indoiescu ca veti discutá acestu obiectu cu consideratiunea deplina ce o recere atatu importantia lui adanou petrunediat'oria catu si recunoscuta lui greutate.

In decursulu acestei sesiuni Vi se vor recomandá despusetiuni pentru intregirea si compunerea diferiteloru acto ale parlamentulu referitóriela marin'a comerciala.

Cercustanti'a ca de catva timpu tier'a a remasu crutiata de oium'a de vite, imbia parlamentulu ocaziune favorabila pentru a judeca despre mesurile corespundietorio d'a eliberá comerciulu patrioticu de impedecari si restringeri, si cu observarea preseriseloru necesarie a inlesni intrarea viteloru straine pentru consumulu internu. Alte emendari ale acestei legi, amenate in urmarea afaceriloru mai intetitorie, Vi se vor propune spre discussiune.

Alte cestiuni cari evidentu au lipsa de regularea prin legelatiune, s'au datu mai antaiu spre examinare la comisari anumiti. Repórteloru, delocu ce vor sosí, se vor asterne parlamentulu.

Rogatiunea mea intima e ca tote consultarile DV. óstre se fie conduse astfelu ca se contribue la multamirea comuna si la fericirea populului meu.“